Thomas Bernhard

Puterea obişnuintei

CARIBALDI, ***director de circ***
NEPOATA
JONGLERUL
DRESORUL
CLOVNUL

Rulota lui Caribaldi

SCENA ÎNTÎI

La stînga, un pian, în faţă, patru portative, scrin, masă cu radio, fotoliu, oglindă, tablouri. Pe jos, "Cvintetul păstrăvului". Caribaldi căutînd ceva sub scrin. Intră jonglerul.

JONGLERUL
Ce faceţi aici? Cvintetul e pe jos, domnule Caribaldi. Mîine, Augsburg, nu-i aşa?

CARIBALDI
Mîine Augsurg!

JONGLERUL
Frumosul cvintet… *(ridică cvintetul)* Am primit scrisoarea din Franţa. *(pune cvintetul pe un portativ)* Închipuiţi-vă că-mi garantează un onorariu. Experienţa ne învaţă însă că nu trebuie să acceptăm oferta imediat. Asta ne învaţă experienţa! *(aranjează cvintetul pe portativ)* Mai ales la Bordeaux. Bordeaux alb… Dar ce căutaţi acolo, domnule Caribaldi? *(ia violoncelul sprijinit de portativ, îl şterge cu mîneca dreaptă şi îl sprijină din nou de portativ)* Prăfuit! Totul e prăfuit. Pentru că jucăm într-un loc atîta de prăfuit. E curent aici. Şi mult praf.

CARIBALDI
Mîine, Augsburg!

JONGLERUL
Mîine Augsburg. Mă întreb de ce jucăm aici? De ce mă rog? Asta e treaba dumneavoastră, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
Mîine Augsburg.

JONGLERUL
Mîine Augsburg, bineînţeles. Să laşi violoncelul deschis chiar şi pentru cîteva secunde *(suflă praful de pe violoncel)* e o neglijenţă, domnule Caribaldi. *(ia violoncelul)* Maggini, nu-i aşa? Nu, Salo. Aşa numitul Ferraracello. *(pune violoncelul la loc şi se dă un pas înapoi, cercetîndu-l)* O delicatesă instrumentală. Desigur că se poate folosi şi în afara pieţelor asfaltate. La nord de Alpi – Salo,

Ferraracello. La sud de Alpi – Maggini. Sau: înainte de ora cinci după amiaza – Maggini, după ora cinci după amiaza – Ferraracello, Salo. *(suflă praful de pe violoncel)* O meserie pe cale de dispariție.*(brusc către Caribaldi)* Ce căutați?

CARIBALDI
Sacîzul.

JONGLERUL
Sacîzul, desigur. Sacîzul. Sacîzul şi iar sacîzul. Pentru că sînteți afectat de acea slăbiciune a degetelor cunoscută de instrumentişti. Nu aveți cumva alt sacîz? Un aşa-zis sacîz de rezervă? Copil fiind – ştiți, am cîntat la vioară – aveam două cutii verde-smarald. În fiecare din cele două cutii verde-smarald aveam cîte un sacîz de rezervă. Orice ar fi, întotdeauna o rezervă! Este obligatoriu pentru un istrumentist versat să aibe sacîz de rezervă.

CARIBALDI
Mîine, la Augsburg.

JONGLERUL
Mîine, la Augsburg, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
Aici, sub scrin trebuie să fie.

JONGLERUL
(se apleacă să şi se uită şi el sub scrin) Sînt aşteptat la Bordeaux. Un contract de cinci ani, domnule Caribaldi. Numărul meu cu farfurii este prin excelență un număr franțuzesc. Şase pe stînga, opt pe dreapta, puse pe muzică. Şi costume speciale. Am o haină nouă, domnule Caribaldi: stofă pariziană, mătase pariziană… de la Alexandre! …o căptuşală elegantă… *(brusc)* Dar iată, aici e sacîzul! *(se ridică)*

CARIBALDI
Aici e! *(ia sacîzul de sub scrin)*

JONGLERUL
Ar trebui să vă luați o altă cutie la Augsburg.

CARIBALDI
Mîine, la Augsburg.

JONGLERUL
Sînt aşteptat la Bordeaux. Sarrasani! Este întotdeauna un triumf extraordinar, domnule Caribaldi. Şi de la Bordeaux, în jos, spre Portugalia, Lisabona, Oporto, ştiți…
(Caribaldi se duce cu sacîzul spre violocel, se aşează şi trece sacîzul peste arcuş) Pentru un jongler care nu stăpîneşte limba franceză nu-i un lucru uşor. Dar eu stăpînesc limba franceză. Franceza a fost limba maternă a mamei mele… Pablo Casals avea întotdeauna cinci sau şase bucăți de sacîz de rezervă… Mîine, la Augsburg.

CARIBALDI
Mîine, la Augsburg!

JONGLERUL
O femeie ieşită din comun, mama mea. La Nantes, a părăsit Biserica…

CARIBALDI
(mîngîind indiferent arcuşul cu sacîz) Tot timpul îmi cade sacîzul din mînă.

JONGLERUL
Slăbiciunea degetelor, domnule Caribaldi. Poate e din cauza vîrstei…

CARIBALDI
O a doua cutie de sacîz…

JONGLERUL
De ani de zile vă spun să vă luați o a doua cutie de sacîz!

CARIBALDI
Mîine, la Augsburg…

JONGLERUL
Sub scrin! *(arată sub scrin)* Acolo! *(jonglerul şi Caribaldi se uită sub scrin)*
Iarăşi sub scrin! Acolo! Asta e foarte interesant! Slăbiciunea degetelor şi scăpatul din mînă…

CARIBALDI
De doi ani încoace nu mai pot decît cu greu să țin sacîzul în mînă.

JONGLERUL
Mîna dumneavoastră este obişnuită cu biciul, nu cu sacîzul, domnule Caribaldi!
(Caribaldi îşi descheie fracul murdar, jonglerul se ridică şi se repede spre un tablou agățat oblic pe perete, îl îndreaptă, mai îndreaptă unul şi se aşează) Toată ziua mă gîndesc de cît timp repetați cvintetul. De cincisprezece sau chiar de douăzeci de ani, din cîte îmi amintesc… Încă din prima zi de cînd sînt cu dumneavoastră îmi amintesc că stați aici pe fotoliu, repetînd Cvintetul păstrăvului.

CARIBALDI
Repet Cvintetul păstrăvului de douăzeci de ani. Mai exact de douăzeci şi doi de ani. E o terapie, trebuie să ştiți. “Cîntați la un instrument! Corzi!” mi-a zis medicul, “pentru ca să nu vă lase puterea de concentrare.”

JONGLERUL
Căci de nimic nu vă era mai teamă decît de pierderea concentrării…

CARIBALDI
Nu are voie să mă lase concentrarea… Atunci… acum douăzeci şi doi de ani… concentrarea… mi-am pierdut brusc concentrarea… La pocnetul biciului. Fără precizie, înțelegeți, fără precizie. La pocnetul biciului…

JONGLERUL
Caii nu mai reacționau.

CARIBALDI
Imprecis!… Nu am avut precizia care se cerea. Şi acum cînt. Sau mai bine zis, repet.
De douăzeci şi doi de ani repet la violoncel.

JONGLERUL
De douăzeci şi doi de ani, Cvintetul păstrăvului. *(Caribaldi cîntă prelung cea mai joasă notă)* Un artist care profesează arta are nevoie de o altă, a doua artă. Prima artă, din cea de a doua… Primele opere de artă, din celelalte…

CARIBALDI
(îi întinde jonglerului mîna) În mîna asta vedeți nenorocirea. Îmi scapă sacîzul din mînă. *(îşi retrage mîna)* Iar mintea mea nu mai este capabilă de concentrare. Brusc, mă lasă concentrarea. Rămîne doar dragostea pentru artistic…

JONGLERUL
Mai ales arta… Arta nu este decît interacțiune: artistic-artă, artă-artistic. Înțelegeți? Sînt curios dacă astăzi o să reuşească repetiția. Nepoata dumneavoastră boleşte, clovnul are ceva în gît, jonglerul este iarăşi victima melancoliei. E un termen, domnule Caribaldi, un termen din medicină.

CARIBALDI
Ultima repetiție a fost scandaloasă. N-aş vrea să mai trec prin aşa ceva. *(cîntă prelung cea mai joasă notă)* Un dresor beat, căruia îi este greu să se țină pe picioare, un clovn căruia îi pică întruna basca de pe cap, o nepoată care mă calcă pe nervi doar pentru că există… Adevărul e dureros.

JONGLERUL
Miercurea este întotdeauna o zi proastă. Dar nici sîmbăta nu e o zi mai bună. Şi animalele sînt altfel miercurea decît sîmbăta. Şi sîmbăta sînt diferite de miercuri. Dar de la oameni, mai ales de la artişti – artişti, domnule Caribaldi – m-aş aştepta totuşi la stăpînire de sine.

CARIBALDI
Dacă măcar o dată, măcar o singură dată ar reuşi să sfîrşască Cvintetul păstrăvului. O singură dată, o muzică desăvîrşită…

JONGLERUL
O capodoperă, domnule Caribaldi!

CARIBALDI
E o capodoperă să faci artă din aceste repetiții.

JONGLERUL
Dacă iese bine, e o piesă atît de frumoasă.

CARIBALDI
Înaltă măiestrie artistică, asta e! În aceşti douăzeci şi doi de ani nu am reuşit nici măcar o singură dată să cînt Cvintetul fără greş, pînă la capăt. Tot timpul s-a găsit cineva care să strice totul. Din neatenție… sau din răutate.

JONGLERUL
E o chestiune de capacitate de concentrare, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
O dată vioara, apoi viola, altă dată contrabasul, dacă nu cumva pianul. Sau iară începe să mă doară îngrozitor spatele. Mă îndoi de durere şi piesa îmi scapă de sub control. De abia îl învăţ pe clovn să-şi stăpînească instrumentul, şi gata – dresorul îşi pierde minţile cîntînd la pian. Sau nepoată-mea, care cîntă la violă deja de zece ani, falsează, cum s-a întîmplat marţea trecută. Cu faţa suptă de durere nu-l poţi cînta pe Schubert, şi cu atît mai puţin "Cvintetul păstrăvului". Nu mi-am închipuit niciodată că e aşa de greu să te dedici muzicii. *(cîntă un ton prelung la violoncel)* Şi singur, nu pot să cînt cvintetul. Doar e un cvintet! *(trece din nou sacîzul peste arcuş)*

JONGLERUL
Pe de o parte, vă înţeleg foarte bine. Pe de altă parte – Bordeaux, Franţa, domnule Caribaldi, haine noi, mă înţelegeţi. Şi toată iarna, de colo-colo prin Riviera, şi şansa de a lucra cu sora mea. *(lui Caribaldi îi scapă sacîzul, jonglerul îl ridică)* Totul e altfel în Franţa, domnule Caribaldi, o mană cerească. Aşa cum ştiţi, îmi place la nebunie să mănînc scoici proaspete în vin alb de Bordeaux, la malul Atlanticului. *(îi dă lui Caribaldi sacîzul)* Germana tîmpeşte cu timpul, germana mă apasă pe creier. *(se ia cu mîinile de cap; Caribaldi ciupeşte violoncelul)*

JONGLERUL
(privindu-l atent pe Caribaldi) Haine noi şi aerul curat din Franţa, domnule Caribaldi. *(Caribaldi scoate un ton grav, prelung din violoncel; jonglerul îl priveşte şi mai intens)* În această poziţie a trunchiului a ajuns Casals la apogeu. *(Caribaldi ciupeşte corzile)* Schimbarea perpetuă a aerului – cînd la nord, cînd la sud de Alpi – dăunează instrumentului. Tot timpul trebuie acordat. Şi tot timpul, altfel, în funcţie de punctele cardinale. Tot timpul, altfel, în funcţie de loc, în funcţie de aer.

CARIBALDI
Altfel…

JONGLERUL
Aşa-zisa muzică de cameră îmi este la fel de familiară ca şi dumneavoastră. *(Caribaldi scoate un sunet grav din violoncel)* Cvinteul păstrăvului intră în această categorie. Cel mai bine a ieşit la Praga, nu-i aşa? Cel mai prost – în stilul therezian.

CARIBALDI
Mîine, Augsburg.

JOGLERUL
În stil therezian, da… *(Caribali scoate un ton grav, ciupeşte corzile)* Arta este un mijloc pentru altă artă. *(gînditor)* De fiecare dată este ultima reprezentaţie. Încă de la numărul cu farfurii încep să demonteze cortul. *(priveşte în sus)* Pentru că trebuie să privesc în sus, observ cum se demontează cortul. Publicul, evident, nu observă acest proces. *(Caribaldi ciupeşte corzile)* Cocentrarea publicului e îndreptată către mine. *(se duce să îndrepte tablourile şi oglinda)* Ceea ce e un mare avantaj. Maică-mea fiind franţuzoaică, tatăl meu din Gelsekirchen a fost un om nefericit. S-a ocupat o vreme cu construcţia de vapoare. *(brusc)* La optsprezece mă opresc. Optsprezece farfurii, nu mai mult. Din senin, m-a apucat spaima. Domnule Caribaldi, *(se uită la pieptul lui Caribali)* vesta dumneavoastră e murdară.

CARIBALDI
Păi, dacă toată ziua mă tîrăsc pe jos, după sacîz… *(ia sacîzul şi-l trece peste arcuş)*

JONGLERUL
Mi s-a propus să evoluez singur în staţiunea balneară de lîngă Rouen. Şi pe lîngă numărul cu farfurii, o să mai fie şi numărul cu pudelul. Scamatoria cu pudelul.

CARIBALDI
Scamatoria dumneavoastră cu pudelul…

JONGLERUL
Mi-aţi interzis scamatoria cu pudelul. Am lucrat doi ani la acest număr, iar dumneavoastră mi l-aţi interzis. În Rouen pot să arăt acest număr. Am şi acceptat-o pe sora mea ca asistentă. Sarrasani, domnule Caribaldi. Sînt cuvintele dumneavoastră: "să mergem"! Să nu stăm pe loc. Să nu stăm pe loc. Să mergem. Merg în Franţa, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
(ciupeşte violoncelul) Mîine, Augsburg.

JONGLERUL
Mîine Augsburg. *(îndreaptă un tablou)* Sarrasani, domnule Caribaldi. Nu-i vorba de numărul cu farfurii, nu-i vorba de mine. E vorba de vioară, domnule Caribaldi, e vorba de Cvintetul păstrăvului, care nu e nimic fără mine. M-aţi obligat *(Caribaldi ciupeşte violoncelul)* să cînt la vioară într-un moment nefericit: am spus, m-am trădat, că am cîntat la vioară cînd eram copil. M-aţi obligat fără pic de milă să cînt din nou la vioară. *(Caribaldi scoate un sunet grav din violoncel)* Iar pe nepoata dumneavoastră aţi obligat-o să cînte la violă. Pe clovn – la contrabas. Pe dresor – nepotul dumneavoastră – la pian. *(strigă)* I-aţi obligat! I-aţi obligat! *(aranjează, ca pentru a sa linişti, o oglindă)* Iar nepotul dumneavoastră urăşte să cînte la pian. *(arată brusc spre uşă)* Prin uşa asta intră victimele dumneavoastră! Instrumentele dumneavoastră, domnule Caribaldi! Nu oameni, instrumente! *(arătîd spre pian)* Nepotul dumneavoastră, dresorul, a vrut odată să distrugă pianul. Cu cîrligul. Nu a făcut-o, cu toate că ridicase deja cîrligul în aer. Eu l-am împiedicat să o facă. Cunoaşteţi brutalitatea nepotului dumneavoastră… cum spuneaţi, animalul. Nu, nu, poate că înnebunise… la fel ca şi mine. Însă doar imaginea pianului distrus – a pianului distrus de nepotul dumneavoastră de sînge – îmi dă dureri de cap. Dureri de cap. *(se ia cu mîinile de cap)* I-am smuls nepotului dumneavoastră cîrligul din mînă. M-am purtat atunci cu el aşa cum se poartă el cu animalele lui sălbatice. M-am îndreptat spre el. *(Caribaldi scoate un sunet grav)* I-am vorbit blînd. L-am liniştit. I-am promis că o să-i dezvălui secretul *(Caribaldi ridică privirea)* numărului meu cu pudelul. Uite-aşa *(arată)* a ridicat nepotul dumneavoastră cîrligul deasupra capului. Ce uşor ar fi fost pentru el să distrugă pianul dintr-o singură lovitură. Doar ştiţi ce puternic e… Doar ştiţi ce hotărît e… *(ia un portativ şi suflă praful. Caribaldi scoate un ton grav, prelung din violoncel)* Dar eu nu mi-am putut ţine promisiunea pentru că m-aţi ameninţat cu concedierea dacă îi dezvălui nepotului dumneavoastră cioaca, sau mai bine zis arta numărului cu pudelul. Şi cum numărul cu farfurii nu era încă suficient de elaborat încît să mă pot întreţine singur, am acceptat oferta dumneavoastră. A trebuit să primesc ajutorul dumneavoastră. Nu puteam să-l refuz… Nu puteam să-mi permit să-l refuz. Eu nu am putut niciodată să vă şantajez pe dumneavoastră. Dumneavoastră m-aţi şantajat… vă eram dator. "Nepotul meu va cînta la pian atîta timp cît i-o cer eu", aţi spus atunci. *(arată spre colţul încăperii)* Acolo, la colţ, aţi spus asta. A fost fără drept de apel. *(ia o partitură şi suflă praful)* Vă stăpîniţi nepotul tot aşa cum o stăpîniţi şi pe nepoata dumneavoastră. Clovnul îşi face farsele doar pentru că îl obligaţi dumneavoastră. Toţi aceşti oameni vă sînt supuşi. Dacă aceşti oameni s-ar înţelege odată să nu vină la repetiţia Cvintetului… Dar nici prin

cap nu le-ar trece o asemenea grozăvie. *(Caribaldi ciupeşte corzile)* Aceşti oameni vă sînt supuşi. Ei nu au nimic şi vă sînt supuşi. Nici măcar eu nu am avut niciodată curajul să nu cînt. *(se aşează)* Ba dimpotrivă, i-am încurajat şi pe ceilalți. *(se ia cu mîinile de cap)* La naiba cu această inconsecvență! Consecvență – noțiunea dumneavoastră. Precizie şi consecvență. Astea sînt noțiunile dumneavoastră. Dar bineînțeles că şi dumneavoastră suferiți. Suferiți în felul dumneavoastră, de megalomanie, de paranoia, domnule Caribaldi. Şi cauzele sînt durerile de spate şi piciorul de lemn.

CARIBALDI
Mîine, Augsburg.

JONGLERUL
Sănătatea v-a fost afectată încă din copilărie. Hipersensibilitatea din craniul dumneavoastră. *(brusc, violent)* Bolnavul şi schilodul stăpînesc lumea. Totul este stăpînit de bolnavi şi de schilozi. E o comedie, o înjosire răutăcioasă. *(Caribaldi scoate un sunet grav din violoncel)*. Dacă eşti aservit unui geniu căruia i te supui, ca mine, timp de un deceniu, şi totul *(Caribaldi începe să rîdă)* este răsplătit cu astfel de hohote de rîs… *(scoate o scrisoare din bzunarul hainei)* Dar acum… acum am primit această scrisoare din Franța. Însuşi directorul circului Sarrasani îmi scrie. *(Caribaldi se opreşte din rîs. Jonglerul flutură plin de înțelesuri scrisoarea deasupra capului)* Cine a mai primit o asemenea ofertă? Cine?

CARIBALDI
(face patru acorduri scurte pe violoncel, îl împinge uşor, fără să-i dea drumul; autoritar) Maggini! Ba nu. Salo! Ferraracello. Dă-l încoace. *(jonglerul îi ia violoncelul; Caribali comandă)* Ferraracello! *(Jonglerul merge la scrin, pune Magginicello la loc şi scoate Ferraracello)* Perfecțiune! Perfecțiune, înțelegeți. Nimic altceva. *(jonglerul îi dă lui Caribaldi Ferraracello)* Ce oameni, nepotul meu, nepoata mea… Şi Pablo Casals, ce om… *(exclamînd)* Ce oameni, ce făpturi, ce nebunie! Fiecare e nefericit în felul lui. Domnul clovn… domnişoara nepoată-mea… Toți aceşti oameni, n-au făcut altceva decît să mă coste bani. O grămadă de bani. Bani şi răbdare. De o viață întreagă, mă calcă pe nervi. *(scoate un sunet grav)* Casals! asta e! *(trece sacîzul peste arcuş)* Cînd îl văd pe nepotul meu, dresorul, mă gîndesc că este îmbinarea dintre brutalitate şi prostie. Cînd îl văd pe clovn, văd nerozia. Nărodului îi cade basca de pe cap. Cînd o văd pe nepoată-mea, mă gîndesc la neisprăvita de maică-sa. Dă-l încoace! *(smulge violoncelul pe care jonglerul îl ținuse pentru un moment, ca să nu alunece pe jos)* Nerozia, da! Casals. Sau Schopenhauer, înțelegeți? Sau Platon. *(scoate un sunet grav, prelung)* Odată am visat că sînt la Archangelsk. Fără să ştiu cum e la Archangelsk. Şi acum nu mai ştiu nimic altceva decît Archangelsk. Asta e. Nimic altceva, înțelegeți? Şi acum v-ați găit să plecați? *(exclamă)* cum adică Sarrasani? Perfecționați-vă aici, în trupa mea, numărul cu farfurii, aici, chiar aici să vă perfecționați arta! Perfecțiunea poate fi îmbunătățită. Arătați că se poate! Aici totul e derizoriu. *(scoate un sunet lung din violoncel)* Auziți? E altceva. Cu totul altceva. Auziți? Salo sună cu totul altfel decît Maggini. Cît e ceasul? Nu, nu-mi spuneți… *(scoate un sunet grav, prelung)* Salo. Ferraracello. Înainte de ora cinci unul, după ora cinci celălalt. *(cîntă cinci acorduri scurte)* Salo! Ascultați! Umezeala la nord de Alpi… trebuie să ascultați cu atenție *(scoate un sunet grav)* E un ton cu totul şi cu totul diferit. Dar atunci cînd cînt la Ferraracello dimineața, are un efect devastator. Trebuie să învățați lucrul ăsta, tot timpul o repet: dimineața unul, după amiaza celălalt. Precum Casals. *(gînditor)* Mîine, Augsburg.

JOGLERUL
Două cutii de sacîz, domnule Caribaldi.

CARIBALDI

Mă cred un nebun pentru că tot timpul gîndesc. Un violoncel dimineața, celălalt după amiaza. Înțelegeți? E valabil şi pentru violă. Şi pentru vioară. *(cîntă cîteva acorduri la violoncel. Jonglerul scoate din ladă cutia cu vioara, scoate vioara din cutie, se aşează, acordează vioara)* Nu mi s-a întîmplat niciodată la repetiția de dimineață să cînt la Ferraracello. Şi la sud de Alpi e taman invers. Nepoata mea nu e prea talentată. Dar e frumos, dansează pe sîrmă frumos, cîntă la violă frumos… Iar nepotul meu e un antitalent desăvîrşit. Pe de altă parte, cîntatul la pian e un mijloc pentru un dresor în munca cu animalele. Ba nu, invers! Mereu aceste vătămări… Mîine la Augsburg trebuie să-şi găsească un medic. Mîine, la Augsburg. De fapt, nepotul meu ar fi trebuit să devină ceea ce este. O existență cînd şi cînd burgheză. Eu l-am obligat să vină în trupă.

JONGLERUL
Muşcăturile mortale împotriva înaintaşilor.

CARIBALDI
Aceste muşcături mortale…

JONGLERUL
Muşcături de leopard.

CARIBALDI
Ar fi trebuit să împuşcăm leoparzii. Acest biet om sfîşiat de leoparzi… *(scoate un sunet grav, prelung)* Cvintetul părea pierdut. Atunci mi-a venit ideea să scot din nepotul meu…

JONGLERUL
Să scoateți din el un dresor şi deci un pianist.

CARIBALDI
Aveam un dresor şi un pianist.

JONGLERUL
Cvintetul era salvat.

CARIBALDI
Cvintetul era salvat. *(scoate un sunet grav, prelung)* A propos: nu atunci i-a venit prima dată ideea să distrugă pianul. Tot timpul a încercat.

JONGLERUL
Da, dar cu mijloace inadecvate.

CARIBALDI
Aveți dreptate. Şi nu vă gîndiți la măscările clovnului. Urăşte contrabasul. Nici nepoată-mea nu iubeşte viola. Şi recunoaşteți, nici dumneavoastră nu cîntați decît în scîrbă la vioară. Totul în scîrbă. Tot ce se faceți e în scîrbă. Viața, existența – în scîrbă. Adevărul e… *(jonglerul se îndreaptă spre un tablou, îl aranjează)* adevărul e că nu iubesc violoncelul. E un chin pentru mine. Nepoata mea nu iubeşte viola, dar trebuie să cînte la violă. Clovnului nu-i place cotrabasul, dar trebuie să cînte la contrabas. Dresorului nu-i place pianul, dar trebuie să cînte la pian. Şi nici dumneavoastră nu vă place vioara… Nu ne place viața, dar trebuie să o trăim. *(ciupeşte violoncelul)* Urîm Cvintetul păstrăvului, dar trebuie să-l cîntăm. *(Jonglerul se aşează, ia vioara, cîntă ceva, Caribaldi cîntă cîteva tonuri la violoncel)* Nimic jucat. Nu trebuie să ne amăgim. *(patru acorduri scurte la violoncel)* Ceea ce putem numi aici

artă muzicală este în realiate boală. Daţi-mi sacîzul! *(Jonglerul îi dă sacîzul, Caribaldi unge arcuşul cu sacîz)* Casals! *(după o scurtă pauză)* Ce aiureală! Arta e întodeauna o altă artă. Artistul, sau mai bine zis magicianul, că doar toţi artiştii sînt magicieni, e întotdeauna altul. Zilnic, zilnic un altul. Un astfel de om nu are voie, înainte de toate, să-şi piardă stăpînirea de sine. Caracterul trebuie să-i împace sîngele rece cu nebunia. Atunci e inteligenţa întruchipată. Trebuie să stăpînească tot ce nu-i stă în putere. Organele raţiunii sînt organele creării lumii şi ale regnurilor naturale. Totul se bazează pe armonii parţiale. *(ciupeşte corzile)* Nu e vorba aici de theosofie, înţelegeţi… *(ciupeşte corzile)* Dar nebunia acestor oameni este o altă nebunie. La fel ca şi dispreţul lor… sînge rece pe de o parte, dispreţ pe de altă parte. Predispoziţie la îmbolnăvire. Biruinţa vieţii – frica de moarte. Înţelegeţi? *(lipeşte urechea de violoncel)* Aşa face Casals… Tot timpul înclinaţia spre desfrîul minţii. Într-o lume a intoleranţei, orice cuvînt este un blestem. *(plin de înţelesuri)* De cules, culegi ce-ai semănat! *(lasă sacîzul să-i cadă dintre degete. Sacîzul se rostogoleşte sub scrin. Ridică mîna dreaptă şi spune)* Degetele astea… degetele astea mă înnebunesc! *(se uită spre jongler)* Haina asta frumoasă… croiala asta… nuanţa asta optimistă… *(jonglerul tîrîndu-se pe jos, căutînd sacîzul)* Felul în care ne punem în mişcare organul raţional – spre astronomia magică, spre gramatică, spre filosofie, religie, chimie şi aşa mai departe – e contagios. E o simpatie a anatemei cu damnatul. Poate că sacîzul s-o fi sfărîmat de perete… s-o fi sfărîmat de perete… de perete… de perete. *(ciupeşte corzile, jonglerul se uită spre Caribaldi, cotrobăind pe sub scrin, după sacîz)* Orice fatalitate, orice hazard, orice criză individuală poate deveni propriul nostru organ de simţ. *(ascultă atent cutia de rezonanţă, scoate un sunet lung şi grav)* Aşa! Aşa! Casals! Este un tic nervos. O boală de nervi, credeţi-mă. Ce nebunie! *(smuceşte mîna dreaptă în aer, mişcă nervos toate degetele şi strigă)* Brusc, mă trezesc cu ea. Brusc, o boală nervoasă. *(după o pauză)* O obişnuinţă, şi vedeţi… *(arată spre ladă)* …tot timpul în direcţia aceea, de fiecare dată, sub ladă.

JONGLERUL
E o nebunie a noastră, a tuturor, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
Mi s-a recomandat să-l leg de o sfoară şi să mi-l agăţ la gît. *(scoate un sunet grav, prelung)* Ca sugarii, înţelegeţi, de gît, ca la copii! *(intră nepoata cu un lighean cu apă fierbinte şi un prosop; Caribaldi o priveşte)* Ah, baia mea. Vino, copilă!

JONGLERUL
Baia dumneavoastră, domnule Caribaldi *(nepoata pune ligheanul în faţa lui Caribaldi, îi suflecă pantalonii. Acum se vede că piciorul drept, e un picior de lemn. Îl descalţă de pantofi şi şosete.)*

CARIBALDI
(cu piciorul stîng în lighean) Ah! *(brusc)* Cum merge reprezentaţia? Au intrat deja animalele? Maimuţele?

NEPOATA
Maimuţele…

CARIBALDI
Maimuţele, maimuţele *(peste jongler, către nepoată)* Îmi caută sacîzul. Iar tu, ai dansat frumos. Fără greşeală. Fără greşeală şi frumos. *(nepoata încuviinţează din cap)* Nimic nu e mai bun decît o baie fierbinte la picioare, cînd apa e aşa, cît să o suporţi. *(sărută nepoata pe frunte, nepoata se retrage; brusc)* Dar tremuri, copila mea… Mîine sîntem la Augsburg. Mîine, Augsburg! Trebuie să-ţi faci exerciţiul. Înţelegi? Exerciţiul. Hai, vino încoa' şi exersează, te încălzeşte!

JONGLERUL
(nu a găsit încă sacîzul) Bunicul îți vrea binele. *(nepoata trece în fața lui Caribaldi şi execută la comanda lui un exercițiu care constă din a sta o dată pe piciorul drept, o dată pe cel stîng, pe vîrfuri; cînd stă pe dreptul, ridică piciorul stîng, şi aşa mai departe. Cînd ridică piciorul drept, lasă brațul stîng să-i alunece, şi inver, exact ca o marionetă. Din ce în ce mai repede, în timp ce jonglerul o priveşte de pe podea)*

CARIBALDI
(ținînd ritmul cu arcuşul) einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einzwei! Halt! *(nepoata se opreşte, epuizată. Caribaldi porunceşte)* Curăță merele! lustruieşte pantofii! fierbe laptele! periază hainele! Şi vino la timp la repetiție. Poți să pleci! *(nepoata pleacă. Caribaldi, gînditor)* Mîine, Augsburg… *(către jongler)* Ați găsit sacîzul? *(jonglerul nu a găsit sacîzul, caută în continuare)* Un copil volubil, frumos… *(ştiindu-se neobservat, îşi ridică cracul drept mai sus şi-l mîngîie încet, ca şi cum ar resimți o mare plăcere, cu arcuşul)* Casals! Casals! *(jonglerul a găsit sacîzul; Caribaldi lasă cracul drept să-i alunece; jonglerul, față în față cu Caribaldi, ținînd sacîzul)* Totul este muzică… Lumea e macroantropos. *(jonglerul îi aduce lui Caribaldi sacîzul, Caribaldi îl ia, unge arcuşul, îl priveşte pe jongler)* Experiența ne învață că cel care se tîrîie pe podeaua murdară, se murdăreşte. *(îi înfige jonglerului arcuşul în burtă)* Frica, nimic altceva decît frica. *(scoate calm vreo trei sunete, încearcă un ton grav; izbucneşte brusc)* O scrisoare. Fie ea chiar şi de la Sarrasani. *(brusc amenințător, sever)* Dar ştiu chestia asta. În fiecare an primiți mai multe, şi mai multe astfel de scrisori. Toate aceste scrisori, oferte, supraoferte… *(ciupeşte de mai multe ori la violoncel)* Înțeleg, mai mulți bani, mai multă apreciere… Domnul jongler solicită iarăşi mai mulți bani şi mai multă apreciere. *(ciupeşte corzile)* Lucrurile încep să se lege.

JONGLERUL
Dar… eu…

CARIBALDI
Fiți liniştit. Tot timpul, aceeaşi poveste. Cînd începi să-ți faci un nume, începi să ceri bani şi apreciere. Din ce în ce mai mulți bani. Din ce în ce mai multă apreciere. Artiştii şantajază cu arta lor. Nu-i perfid? Brusc, ți se ridică artiştii cu tot felul de pretenții. *(ciupeşte de două ori scurt corzile)* Chiar şi geniul devine megaloman cînd e vorba de bani. *(cu arcuşul înfipt în burta jonglerului)* Apreciere? *(îl pufneşte rîsul, dar se opreşte imediat)* Actorii, toți artiştii în general şantajază prin arta lor în cel mai perfid mod cu putință. Dar pe mine, asta nu mă impresionează! Iar scrisoarea aceea de la directorul trupei Sarrasani, este un fals, o scrisoare falsă din acelea pe care mi le-ați tot fluturat pe sub nas de zece-unsprezece ani de cînd sînteți angajat în trupa mea. Arătați-mi oferta! Arătați-mi oferta! *(ciupeşte de cîteva ori corzile, apoi apucă ferm arcuşul, ca pentru a se apuca de cîntat; jonglerul se dă un pas, apoi doi paşi înapoi)*. Un tîmpit. Cine mai are azi încredere în artişti, e un tîmpit.

-cortina-

SCENA A DOUA

Dresorul, cu mîna stîngă bandajată greoi, stă la pianul deschis şi mănîncă pîine, cîrnați şi ridichi.

CLOVNUL
(pe jos, la dreapta, către dresor) Vai!

DRESORUL
N-are sens să vorbim despre asta…

CLOVNUL
Merge repetiția?

DRESORUL
(apasă cu mîna bandajată pe clape) Aşa şi aşa.

CLOVNUL
Aşa nu e poate.

DRESORUL
Aşa nu se poate. Nu se poate aşa. *(mai loveşte o dată clapele cu mîna bandajată)* Aşa, nu.

CLOVNUL
Aşa, nu! *(îi cade basca, şi-o pune imediat la loc pe cap)* Ce zici, de nu s-ar putea repeta astăzi…

DRESORUL
Cvintetul nu se poate cînta dacă eu nu pot să cînt.

CLOVNUL
Nu, nu, dacă tu nu poți să cînți… atunci nu.

DRESORUL
Dar deloc, deloc! E un cvintet, înțelegi?

CLOVNUL
Ieşim mîine împreună?

DRESORUL
Mîine, la Augsburg, da. Mîine ieşim împreună.

CLOVNUL
Tre' să doară rău. A muşcat binişor…

DRESORUL
Muşcat! A muşcat!

CLOVNUL
Nu e vina mea. Eu…

DRESORUL
Bine, lasă… încetează.

CLOVNUL
Eu sar.

DRESORUL
Tu sari…

CLOVNUL
Şi atunci sare şi el.

DRESORUL
Max… *(îşi cercetează mîna banajată)* …muşcă adînc.

CLOVNUL
Nu e vina mea. Eu sar, *(sare)* vezi? Aşa. *(arată cum a sărit în manej)* Aşa. Vezi? Aşa. Şi atunci sare şi el.

JONGLERUL
Nu trebuie să-l exciți pe Max. Max nu ştie de glumă. Trebuie neapărat să te iei după mine: de abia cînd îți dau eu semnalul, atunci sari. Tu ai sărit mai devreme. De abia cînd zic "Max", de trei ori, scurt, "Max", de abia după aia poți să sari. Cum ne-am înțeles. Altfel, iriți animalul, îl iriți. Eu nu am cum să mă dau de-a rostogolul. *(clovnul se rostogoleşte şi se aşează din nou pe podea)* Max nu ştie de glumă. *(clovnul se ridică şi îi arată dresorului cum o să-l stîrnească pe leul Max şi cum o să se rostogolească cînd leul se va repezi la el)* Aşa! Vezi? Foarte bine! Facem numărul ăsta de doi ani. *(îi aruncă clovnului o bucată de cîrnat, clovnul o prinde, o mănîncă)* Tot timpul greşim. *(țipă la clovn)* Nu mai vreau greşeli! Pricepi? Nu mai vreau greşeli. Data viitoare poate îmi smulge tot brațul… Precizie! Precizie! Vorba lu' unchiu'miu. Trebuie să facem din precizie un obicei. *(îi aruncă clovnului o bucată mare de cîrnat, ca şi cum ar fi un animal de pradă)* Deşteptule! Prin tot ce am trecut din cauza acestei sărituri de doi bani. Un an… acuma, stăpîneşte saltul. *(de aici încolo, bea doar beri din sticle pe care clovnul i le serveşte pe pian)* Nu trebuie să-l pierzi din ochi. Mîine, la Augsburg, voi avea nevoie de bandaje noi. Spune-i calm "Max". Şi nu-l pierde din ochi! Hipnoză… unchiu'miu n-are nimic împotriva hipnozei… animalele mă ascultă. Invers: eu le ascult pe ele. Hipnoză… *(brusc)* În cel mai rău caz, te arunci pe jos. Doar ai învățat în trupa aia italienească cum tre' să te arunci pe jos. *(clovnul se aruncă pe jos, cum a învățat, se ridică)* Aşa. Aşa e bine. Ce tîmpenie. O conjurație cu animalele pe de o parte, împotriva animalelor pe de altă parte.

CLOVNUL
Pe de o parte… pe de altă parte…

DRESORUL
Frica pentru început, apoi, înclinația spre frică, zice unchiul meu.

CLOVNUL
Domnul Caribaldi.

DRESORUL
(din greşeală sau nu, împinge sticla de bere de pe pian; clovnul se ridică şi şterge cu o cîrpă berea de pe podea) Muzica asta clasică mă ucide.

CLOVNUL
Cvintetul păstrăvului?

DRESORUL
Toată muzica clasică. *(după ce a şters podeaua, claunul îi mai pune o bere pe pian apoi se aşează iarăşi pe jos, la locul lui; dresorul bea)* Trebuia s-o fi văzut pe fiică-sa, era de o frumuseţe… Amuţise. Înainte tocmai repetase cu taică-su cum se fac reverenţele. De paisprezece ori. A făcut o greşeală şi şi-a sucit gîtul. *(arată)*

CLOVNUL
(imită şi el) Şi l-a sucit…

DRESORUL
Înmormîntare de două stele. Şi atît de mult o iubea, că după un an nimeni nu mai ştia unde a înmormîntat-o. A căutat-o degeaba prin cimitir. De atunci, nu a mai trecut prin Osnabrück niciodată.

CLOVNUL
N-a mai trecut niciodată prin Osnabrück.

DRESORUL
Să-ţi îngropi propria fiică ca pe un cîine. Cele mai grele exerciţii. Şi tot timpul, neînduplecat. Aceleaşi exerciţii, tot timpul. Neînduplecat. Nu cunoaşte oboseala, nu cunoaşte răgazul, nu acceptă împotrivirea. O dată pe an, o haină nouă, o pereche de cizme de cauciuc… Atît şi nimic mai mult. Ne spune "făpturile simple". Geniul este tatăl, unchiul meu. El este cel care ne pune să dansăm, să jonglăm… Geniu este cel care se uită de jos în sus. *(taie o bucată de cîrnat, i-o aruncă clovnului; clovnul o prinde şi o mănîncă)* Dacă stai mai mult timp la toaletă… *(clovnului îi cade basca, şi-o ridică imediat)* jap! - o palmă şi dublarea timpului de repetiţie. Reverenţa, asta trebuie repetat. Einszwei, einszwei, einszwei, einszwei. Şi noaptea – îl apucă să te trezească din somn şi să te pună să repeţi reverenţa. *(taie o bucată de ridiche şi i-o aruncă clovnului)* Na, ridiche! Ridiche, ia! *(clovnul prinde bucata de ridiche şi o înfulecă)* Dacă ţi se udă cămaşa de noapte – fără milă. Dar odată şi odată tot o păţeşte. Un astfel de om… o să se prăbuşească în manej. E nebunia unui singur om, e o nebunie în care îi tîrăşte pe toţi, fără milă. Nu are nimic în cap decît exterminarea. *(clovnului îi cade basca din cap, o ridică şi şi-o pune imediat la loc)* Auzi aici, să repeţi reverenţa în ploaie, la trei grade. Violoncelul şi biciul. Înţelegi? *(taie o bucată de ridiche şi i-o aruncă clovnului; acesta o prinde şi o mănîncă)* "Sînt un om prost", spune el de faţă cu toată lumea.

CLOVNUL
Faceţi capodopere! Faceţi capodopere! Exersaţi! Exersaţi! Exersaţi! *(se rostogoleşte o dată în faţă, înapoi)*

DRESORUL
Tocmai de aceea îl urăsc. *(taie o bucată de cîrnat, i-o aruncă clovnului)* Dispreţ pentru totul. Tot timpul e pe dos. Un idiot. A fost cu nepoată-sa la Veneţia. Au fost la toate spectacolele. În piaţa San Marco au repetat, în ploaie, la două grade, reverenţa. *(bea, mănîncă)* Cînd te uiţi la Max, te gîndeşti la hipnoză. Că de hipnoză e vorba. Dacă uiţi chestia asta, îţi muşcă o bucată din carne, cum am păţit eu.

CLOVNUL
Doare rău?

DRESORUL
Nu şi cu rachiu. Rachiu, apoi bere…bere… Bere!

CLOVNUL
Cu rachiu, cu bere… cu bere. Bere! Bere!

DRESORUL
Hipnoză, pricepi? Şi unde mai pui că am avut noroc. Noroc de moarte… Dar ce crezi, ar fi renunțat el la numărul cu animale? *(exclamă)* Mi-au sfîşiat o bucată din carne şi numărul cu animale încă se mai ține! Pricepi? Pentru că e tot timpul cu doi paşi în urma noastră, sau e în fața noastră chiar cînd nu de față. Cînd e aici, ne urmăreşte, ne observă. Învins de propriul lui picior de lemn, ca un cîine.

CLOVNUL
(îi cade basca din cap, şi-o pune imediat la loc) Ca un cîine.

DRESORUL
Ca un cîine. Şi tot timpul punctual, la cvintet. *(ridică brațul bandajat)* Aici, sub braț mă ustură. O durere usturătoare. *(bea)* Şi încep să-mi pierd vederea. Doctorul m-a avertizat.

CLOVNUL
Vederea…

DRESORUL
Mîine la Augsburg trebuie să găsesc un oftalmolog.

CLOVNUL
Mîine, la Augsburg.

DRESORUL
(dă sticla peste cap, clovnul îi adce imediat o altă sticlă, o aşează pe pian şi se aşează la locul lui) Să te iei aşa, după un om, ca animalele. Nu sîntem altceva decît animale: pianul, viola, contrabasul, vioara. Animale. Animale şi atît.

CLOVNUL
Animale.

DRESORUL
Special lasă sacîzul să-i scape din mînă… mai nou, de față cu jonglerul. Domnul jongler tre' să se tîrîie pe jos, la scrin *(arată spre scrin)* şi să-i aporteze unchiului sacîzul. *(taie o bucată de cîrnat şi i-o aruncă clovnului)*

CLOVNUL
Domnul jongler şi domnul Caribaldi.

DRESORUL
Din ce în ce mai des îi aportează sacîzul. Cîteodată mă gîndesc că poate îl muşcă… dar nu o face. Mie mi-a muşcat capul – aşa am visat – că mi l-a muşcat. Şi mă şi vedeam: domnul-dresor-fără-cap. *(clovnul rîde ca pentru sine)* Nu-i de glumă! Capul! spune Max, şi gata, nu mai e capul. *(clovnul rîde)* Duc mîinile la cap, dar capul nu-i. *(clovnul rîde ca pentru sine)* Sare la mine şi-mi muşcă capul! *(bea din sticlă; clanlui îi cade basca de pe cap, şi-o pune imediat la loc, se aşează şi priveşte înspăimîntat spre uşă)*

CARIBALDI
(intră; către clovn) Incredibil! Afară cu tine. La manej! Fă-ți poantele. Hai, bagă! *(clovnul se înclină în fața lui Caribaldi şi pleacă)* V-am căutat peste tot! Ce grozăvie! Mîine mergem la Augsburg. De nu ştiu cînd, jonglerul e singur în manej… Nici urmă de clovn. Ce să mai înțeleagă publicul? *(către dresor)* Bere. Ridiche! Putoare! Aici nu-i loc pentru un bețivan ca tine. Aşa că respectă regula.

DRESORUL
Dar…

CARIBALDI
Tot timpul, aceeaşi poveste. Trebuie să vă urmăresc tot timpul. *(sever)* Ieşi afară. Animalele rag de foame şi tu te îmbuibezi. Afară! *(dresorul se ridică, Caribaldi țipă la el)* Măgar leneş ce eşti! *(dresorul iese, cu ridichea imensă; Caribaldi agață cilindrul în cuier)* Portativele astea nenorocite… *(loveşte cu picioarele, dărîmă)* Cvintetul păstrăvului… Să le ia naiba! Să le ia naiba! *(se loveşte cu pumnii în cap)*

NEPOATA
S-a terminat crema de ghete.

CARIBALDI
(o imită) S-a terminat crema de ghete! Mîine, la Augsburg… Mîine, la Augsburg… Portativele astea nenorocite… la naiba! Cvintetul păstrăvului…! Să-l ia naiba! La naiba cu totul! *(se pocneşte cu palma peste frunte)* Idiotule!

NEPOATA
Vrei violoncelul?

CARIBALDI
Violoncelul! Violoncelul! *(țipă la nepoată-sa)* Maggini! Sau Salo! Ferraracello! Vino la mine, copilă. *(se aşează)* Ascultă ultima frază… încet… Crescendo… descrescendo… încet… ultima frază foarte încet. *(o mîngîie pe tîmplă)* Sîntem înconjurați de bestii. Descrescendo… descrescendo. Crescendo… crescendo. *(se uită spre uşă)* Doar cu mine dormi bine noaptea. Eu nu dorm… eu nu visez. Arată-mi picioarele *(nepoata arată picioarele)* Capitalul tău! Maică-ta avea cele mai frumoase picioare. Şi tu o să ai dacă exersezi. De dimineața pînă seara. Exersat, exersat şi iar exersat. *(ciupeşte corzile; scoate un sunet grav, prelung)* Auzi? Casals! Arta de a dansa pe sîrmă e un dar de la Dumnezeu. Şi dinții… ia, arată-i dinții! *(nepoata deschide gura şi arată dinții)* Frumoşi dinți! Ce e important e că la treisprezece, faci treisprezece în sus, treisprezece în jos, iar la douăzeci şi unu, douăzeci şi unu în sus şi douăzeci şi unu în jos. Fără cărți, copilă. Şi ține minte: baletul e altceva. Nu balet! Şi nu pleca urechea la ce spun dresorul şi jonglerul, e o neînțelegere. O neînțelegere, înțelegi? Ridică brațele *(nepoata ridică brațele)* Sus! Sus! Şi nu te apropia de animale! Biata de maică-ta… Şi apoi saltul… arată mîinile! *(nepoata arată mîinile)* Bine! Nu i-au folosit la nimic sfaturile tatălui ei, respectiv ale mele… Sacîz! Auzi? Sacîz! Mîine, la Augsburg. Într-o zi, s-a dus la animale şi animalele au atacat-o. Au muşcat-o. A fost

vitează… doctorii au reparat-o şi de abia au reparat-o că s-a prăbuşit. O clipă de teamă, un pas greşit… Ridică braţele. *(nepoata ridică braţele)* Sus, sus, sus! *(nepoata ridică braţele sus de trei ori)* Fără biblioteci la Augsburg. Şi fără cărţi! Nimic! *(ţipă brusc)* Şi nu te apropia de animale!

NEPOATA
Nu mă apropii de animale…

CARIBALDI
Ce frumos e să dansezi pe sîrmă, acolo sus, *(se uită sus)* fără să cazi. *(brusc, se uită în jos)* Ţipătul acela… a murit pe loc. Cînd te-ai urcat tu prima dată pe sîrmă, mi-a fost frică. Muream de frică. *(o atinge)* Tot timpul mi-e frică. *(o împinge pe nepoată; nepoata se învîrte în jurul lui)* Muzica şi auzul… capodoperele şi muzica… Adă-mi violoncelul! *(nepoata merge la scrin, se întoarce cu magginicello)* Nu ăsta, copila mea, nu maggini. Ferraracello! *(nepoata pune la loc în ladă maggini, se întoarce cu ferraracello)* O dată, în faţa publicului, în manej. *(nepoata îi dă sacîzul, acesta unge arcuşul, îi dă sacîzul nepoatei, cîntă două tonuri lungi, joase)* În faţa publicului. Poate la toamnă. La Nürenberg.

NEPOATA
La Nürenberg.

CARIBALDI
Dar tăcere deplină! *(arată cu indexul lipit pe buze)* Pssssst! Cvintetul păstrăvului, în manej… Pentru început, dansezi pe sîrmă. Apoi cînţi la violă. Încet. Foarte încet. Crescendo…descrescendo. Perfecţiune. Absolut. Oamenii vin, văd, aud. *(scoate un sunet lung, grav)* Vin la o reprezentaţie de circ şi ascultă Cvintetul păstrăvului. Dar pînă una alta, pînă să ajungem la Nürenberg, trebuie să repetăm. Să repetăm…. Să repetăm… Schubert. Atît şi nimic mai mult. Lăsăm la o parte leoparzii, leii, caii… doar tu şi Schubert. Lăsăm la o parte şi numărul cu farfurii. Doar Schubert şi cu tine. Atunci nu mai e repetiţie, e concert. *(brusc vehement)* Dar omul ăsta, cu rănile lui, şi jonglerul, cu perversitatea lui, şi caracterul exasperant al clovnului, oamenii ăştia înfiorători… *(cercetînd violocelul)* O minunăţie, l-am cumpărat la Veneţia din moştenirea maică-tii. M-a costat întreaga ei avere. Uite, *(arată)* aici e gravat cuvîntul “Ferrara”, sfîntul cuvînt “Ferrara”. De două ori l-am auzit: o dată la Paris, o dată la Londra. Casals…*(scoate un ton lung şi jos, întoarce arcuşul)* E o diferenţă, auzi? Zilnic te întreb dacă sesizezi diferenţa… o sesizezi? *(nepoata aprobă)* Copila mea, o înaltă artă, arta de a auzi. Arta e să asculţi şi să sesizezi diferenţa. Sesizezi diferenţa? *(nepoata aprobă)* Adă-mi-l pe celălalt! *(îi dă ferraracello; nepoata merge la ladă, scoate magginicello, i-l dă lui Caribaldi; se opreşte în faţa lui Caribaldi; Caribaldi scoate un ton prelung, încet)* Auzi diferenţa? Diferenţa asta… Casals! Este imposibil să cînţi după ora cinci după amiaza la Maggini. Dimineaţa Maggini, seara Ferrara. Sîntem la nord de Alpi, copila mea, *(aşteptînd răspuns)* şi…

NEPOATA
Sîntem la nord de Alpi.

CARIBALDI
Corect. Sîntem la nord de Alpi. Nu cîntăm la Maggini la nord de Alpi. *(brusc sever)* repetiţia are loc. Chiar de o fi să-i aduc în şuturi în faţa instrumentelor. Domnul dresor chiar crede că îşi poate permite zi de zi cîte o muşcătură? Şi clovnul, care se plînge de dureri de rinichi… şi jonglerul, care-mi serveşte de an de zile o boală de nedefinit…? Repetiţia va avea loc! Cine nu repetă, nu ajunge nicăieri. Cine nu repetă, e un nimeni. Trebuie repetat fără încetare. Fără încetare, înţelegi? Fără încetare, pe sîrmă, fără încetare, la violă. Nu trebuie să te opreşti. Nu trebuie să renunţi. Nu trebuie să iei pauză. *(scoate un sunet lung, grav)* Un instrument pentru dimineaţă. Nu pentru seară. *(îi dă magginicello nepoatei; ea îl*

pune în ladă, e întoarce cu ferraracello; Caribali scoate un sunet grav, lung) Auzi? Asta e! Da! Asta e! *(brusc, tare, îndemnînd-o pe nepoată)* Cînd spun crescendo, e crescendo. Cînd spun descrescendo, atunci descrescendo să fie. Ai priceput? Nimic nu îndreptăţeşte indolenţa. Casals! *(ciupeşte o coardă)* Arta e o artă matematică, copilul meu frumos. Dă-mi mîna! *(nepoata îi întinde lui Caribaldi mîna)* Dar tremuri… *(nepoata se dă un pas înapoi; Caribaldi ridică arcuşul şi ţine isonul; nepoata începe fără împotrivire exerciţiul)* einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! einszwei! *(nepoata se opreşte, epuizată, mîinile şi capul atîrnînd)* Acum ţi-e cald, copile. Şi acum, cum ne facem reverenţa? *(nepoata face reverenţă)* Aşa, aşa ne aplecăm. *(cercetează faţa nepoatei)* Nu-ţi stăpîneşti faţa, copilul meu. Trebuie să-ţi stăpîneşti faţa mîine, la Augsburg. *(scoate un sunet grav, prelung)* Tonul ăsta e complet diferit. Auzi? Sesizezi diferenţa? Ferraracello! *(nepoata dă din cap aprobator)* Astrele sînt împietriri… *(scoate un sunet lung, încet; intră jonglerul, Caribaldi nu-l observă; jonglerul şi nepoata ascultă tonul; la sfîrşit)* O nenorocire, o cari în spate toată viaţa. Un Caribaldi – un artist. Incredibil. *(arată cu arcuşul în sus)* E o chestiune ce ţine de biosferă. *(îl observă pe jongler)* Sau poate de metafizică…. Solid sau lichid… Antinomii polare unite în conceptul de foc. *(brusc)* Cum merge treaba? Totul trebuie să meargă foarte repede. Mîine la şase vreau să fim în Augsburg. Deja de cum începe reprezentaţia – demontarea cortului. Spectatorii rămîn, cortul nu-i! Mai departe. Mai departe. Cîţi au fost? N-am trecut niciodată prin ceva mai deprimant decît ultima reprezentaţie. Urăsc chestia asta: nu văd nimic, simt doar mirosul ăsta prost pe care-l degajă publicul. E caraghios să o spun de fiecare dată, dar mirosul ăsta de public e respingător. E adevărat că nu văd nimic, dar simt unde sînt. Mă iau după miros: ăsta …pentru Koblenz, ăstalalt …pentru Berlin, ăstalalt… pentru Nürenberg… Etţetera. Miros unde sînt. *(strigă)* În Augsburg pute cel mai rău. Scurtaţi numărul cu animale. Scurtaţi numărul cu farfurii. Clovnul să reducă din glume. Cumpăraţi carne proaspătă în Augsburg. De ar fi aşa simplu cu carnea proaspătă… Mîine dimineaţă, la ora cinci, toată lumea la abator. *(către nepoată)* Şi tu, copilă. Şi leagă-ţi şalul ăla. La abator! Carne proaspătă! *(către jongler)* Fără prescurtări în spectacolul pentru copii. Şi clovnul – în special. Clovnul, iar şi iar. Fără vorbe mari. Şi toate animalele. Toate. E respingător. Toată copilăria mea a fost o teroare. *(îi scapă arcuşul, jonglerul şi nepoata se reped să-l ridice; jonglerul i-l înnapoiază lui Caribaldi)* Nu trebuie să uităm greutăţile copilăriei. Orice copilărie. *(către nepoată)* atenţie la spate! Cînd te apleci, te apleci uşuratic. Apleacă-te naiv dar conştient! *(către jongler)* Tot timpul spun acelaşi lucru – ceea ce e valabil şi pentru ceilalţi. Eu vă tot spun, iar voi nu vă schimbaţi. Cînd o să pot înceta odată cu dojenile astea? Corpurile – la fel ca şi capetele – trebuie să le aveţi permanent sub control. Permanent, sub control. *(către nepoată)* Cum se face reverenţa? *(nepoata se ridică, se pregăteşte)* Deci? *(nepoata face o reverenţă)* Aşa. Bine. *(către jongler)* Credeţi că s-a înclinat corect?

JONGLERUL
S-a înclinat corect, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
Cap şi trup. Capete şi trupuri, permanent sub control. Lipsa gîndului e cel mai respingător lucru. *(jonglerul merge spre un tablou, îl aranjează; Caribaldi, despre tabloul respectiv)* Verona, după cum se poate vedea. Sfîntul Zeno. Tatăl meu, pe patul de moarte, în patul ăsta sărăcăcios, în camera neîncălzită, cu podele de piatră, cu giulgi de pînză de in… Totul era morbid… Acolo, podele de piatră, sălăşluia tatăl meu muribund. Unde era mama, nimeni nu ştia. Şi a spus atunci tatăl meu muribund: niciodată să nu ajungeţi aşa… *(lasă arcuşul în jos; către jongler)* Alt cui. Trebuie să bateţi alt cui. Altfel, oricît îl îndreptaţi, tot o să atîrne cîş.

JONGLERUL
Alt cui.

CARIBALDI
Încă nu e drept *(jonglerul crede că e drept, dar Caribaldi spune)* Încă nu e drept. Încă nu… încă nu… încă nu… încă nu… încă nu… tot nu… Acum! Ahh! Nu mai trebuia să-l atingeți. *(jonglerul îl aranjează din nou)* Nu. Nu. Nu. Aşa! Acum! *(jonglerul se dă înapoi, priveşte tabloul; nepoata s-a pus taman între Caribali şi tablou; Caribaldi o alungă cu arcuşul)* La o parte, măi, la o parte. Aşa. Acum e drept. *(către jongler)* Nu trebuia să-l mai atingeți. Pe mine nu mă irită. Pe dumneavoastră vă irită. Dumneavoastră suferiți de asta, nu eu. Oglinzi lucitoare. Ghetele bine lustruite. *(jonglerul, Caribaldi şi nepoata privesc ghetele bine lustruite ale jonglerului)* Din cîte ştiu, aveți tot timpul o cîrpiță pentru pantofi în buzunar. În buzunarul drept de la pantaloni. În cel drept o cîrpiță pentru pantofi, în cel stîng o batistă. Cîrpiță pentru pantofi – batistă. Cîrpiță pentru pantofi – batistă. *(către jongler, poruncitor)* Ia arătați-ne! Arătați-ne! *(îl îndeamnă, cu arcuşul, să-şi sucească buzunarele)* Ia, răsuciți-vă buzunarele. Răsuciți-le! *(jonglerul îşi răsuceşte buzunarele, dar are cîrpa în buzunarul stîng şi batista în cel drept)* Vedeți? Nu în buzunarul stîng vă țineți batista, ci în cel drept. Puteți să le puneți la loc. *(jonglerul pune batista şi cîrpița la loc, de data asta însă invers)* Scamatorie! Scamatorie! *(către nepoată)* Un om ordonat are în buzunarul drept o cîrpiță de pantofi şi în buzunarul stîng o batistă. Şi nu încurcă buzunarele. Şi are o batistă albă, curată. *(către jongler)* Cîte batiste curate aveți, vă întreb? *(către nepoată)* Îşi spală singur batistele. E neînsurat, şi le spală singur, într-un lavoar special menit acestei îndeletniciri. Că doar nu o să-şi spele în acelaşi lavoar în care spală batistele, cîrpițele de pantofi. Că şi astea trebuie spălate din cînd în cînd. *(către jongler)* Odată, la Ierlohn, ați strănutat în cîrpița de pantofi. Şi v-ați şters nasul cu cîrpița de pantofi. Vă mai amintiți gripa aceea care v-a ținut aşa mult? *(pe nepoată o apucă rîsul; Caribaldi, malițios)* În Iserlohn. Iar în Marburg *(privind-o pe nepoată)* în fața publicului. *(intră dresorul, toate privirile ațintite asupra lui; se opreşte în cadrul uşii; Caribaldi, către dresor, țipînd)* Carne proaspătă. Mîine la Augsburg, carne proaspătă. *(către sine şi către nepoată)* Ce om respingător. *(dresorul merge la pian, ia o ridiche mare şi vrea să plece; intră clovnul; nepoata se uită la clovn; Caribali ascultă atent cutia de rezonanță a violoncelului, trage trei acorduri înainte şi înapoi; clovnul îi face semn nepoatei să vină spre el, nepoata se apropie, clovnul îi şopteşte ceva şi arată spre scrin. Nepoata merge la scrin, scoate sacîzul, se îndreaptă spre Caribaldi; Caribaldi nu a remarcat-o penrtru început, scoate un sunet grav, prelung se opreşte şi-i ia sacîzul şi unge arcuşul. Brusc către clovn)* Ți-ai făcut glumele? *(clovnul încuviințează din cap; către nepoată)* Cum se face reverența? *(nepoata se înclină)*

-cortina-

SCENA A TREIA

Toți, în afara dresorului, în fotolii, acordînd instrumentele; ung arcuşurile cu sacîz

CARIBALDI
(către nepoată) Cînd spun crescendo, e crescendo. Cînd spun descrescendo, atunci descrescendo să fie. În artă, în aceste piese de artă, n-ai voie să greşeşti. *(către jongler)* Acest deznodămînt – de a transforma, într-o clipă, nerozia în genialitate – trebuie să vină de la sine. Dacă un corp, în întregul lui, intră într-o relație, atunci toate părțile acelui corp intră, de asemenea, într-o relație. Din sutele de mii de direcții pe care puteam să le urmez, n-am ales-o decît pe una singură; dar nu pe cea bună – a fost sortită eşecului. Directorul a fost tot timpul un eşec. Încercările pe care le-am făcut – eşecuri. Posibilitățile pe care le-am avut, s-au dus pe ama sîmbetei, pentru că un om ca mine trebuie să-şi mănînce zilele supraveghiîndu-i pe alții. Un om ca mine nu-şi poate permite să-i lase pe ceilalți din jurul său să se dezvolte. Pe de altă parte, un om ca mine se cunoaşte pe sine mai puțin.
Această repetiție zilnică a cvintetului nu-i o marotă. *(către nepoată)* Să cînți la vioară în acelaşi fel cum dansezi pe sîrmă. *(către jongler)* Trebuie să fiți una cu vioara. *(către contrabasist)* Contrabasul e nenorocirea ta. Tot timpul, contrabasul te nenoroceşte. Tot timpul aceste ezitări, aceste falsări, aceste fasoane… *(către nepoată)* nu uita de mi… În Augsburg, e un negustor de instrumente muzicale absolut dement… De fiecare dată, dresorul sabotează cvintetul *(strigă)* Sabotaj! Sabotaj!

JONGLERUL
Dresorul a zis că-l ustură rana.

CARIBALDI
Îl ustură rana… Dar ăsta e un cvintet, nu un cvartet! Pentru că îl ustură rănile de pe corp, se îmbată. E şi normal să nu se descurce la pian. *(scoate un sunet grav, prelung; jonglerul scoate un sunet la vioară; nepoata ciupeşte viola, clovnul ciupeşte contrabasul)* Casals! *(scoate un sunet grav, prelung)* Casals! *(către jongler)* Sesizați diferența? *(scoate un sunet grav, prelung)* Casals! *(brusc, poruncitor)* Tonul, vă rog! *(cu toții scot un sunet lung din instrumente)* Acum ar trebui să reuşim ceea ce n-am reuşit de mult. Dar dresorul strică totul. *(îşi aranjează partitura pe portativ)* Ridichi! Peste tot duhneşte a ridichi! *(jonglerul suflă praful de pe partitură)* Lipsa de considerație este un dat al artei. Dar mediul nu este decît prostie, boală, neînțelegere. Cînt la violoncel de zeci de ani împotriva voinței acestor tîmpiți. Şi nu văd să se sfîrşească. *(ciupeşte corzile)* Perfecțiune. Societatea îi respinge pe cei care o resping. *(către nepoată)* Trebuie să cînți la violă la fel de bine cum dansezi pe sîrmă. Două corzi mi, în Augsburg… *(către jongler)* De o viață, dragă domnule jongler, de o viață, împotriva societății. Şi dumneavoastră, tot de o viață, jonglați cu farfuriile împotriva societății. Nu vă mai liniştiți odată… *(către clovn)* Melancolicule! *(clovnul mişcă de trei ori de colo-colo arcuşul la contrabas)* Cu arcuşurile, cu arcuşurile viorii, ale contrabasului, ale violoncelului – împotriva tuturor! Capul nu-şi mai găseşte liniştea din cauza artei. Dacă şi-o găseşte, moare. Să te repezi spre moarte cu arcuşul în mînă… *(scoate un sunet lung, grav; peste dresor, către clovn)* Cum îți aruncă bucățile de cîrnat şi ridiche. *(scoate un ton lung şi grav la violoncel; nepoata se scobeşte în nas; Caribaldi o observă; către jongler)* Nu ați reuşit să o desobişnuiți pe nepoată-mea să se scobească în nas. Nici nu se aşează bine pe fotoliu, începe să se scobească în nas. Asta e nesimțire, copilă, chiar şi cînd cînți, te scobeşti în nas. Este respingător să te scobeşti în nas în timpul cvintetului. *(către jongler)* Sau acest obicei îngrozitor o fi vreun andante al tusei… Ar trebui să luați mai mult malț. Cantitativ, mai mult malț. Şi dacă chiar faceți exercițiile de respirație pe care vi le-am recomandat… La ora şase dimineața, la Augsburg sau aiurea, o oră, chiar şi numai o jumătate de oră, la aer proaspăt. Nu uitați de crescendo. Îngustarea asta a bronşiilor atinse de boală… Se lărgesc. Vă însănătoşiți cît ai zice peşte. Dar nu ascultați ce vă spun. Tocmai de aceea, aveți greutăți cu cea de a optsprezecea farfurie. Nu vă iese pentru că aveți probleme

cu respirația. Probleme respiratorii. *(către toți)* Cu toții aveți probleme respiratorii. Nu funcționează respirația, asta e. Dacă ar funcționa respirația, ar funcționa şi înalta artă. Pentru un artist, pentru un artist practicant – şi cu atît mai mult pentru un actor, pentru un artist actor practicant versat, controlul respirației este cel mai important. *(către jongler, direct)* Limba dumneavoastră este formată din cele mai scurte fraze, în timp ce imaginii dumneavoastră îi corespund în general fraze lungi. Vorbiți pocit, totul e pocit. Ăsta e un semn că nu stăpîniți respirația. E o ruşine pentru artist. *(către toți)* Toată viața m-am ocupat să elimin tulburările care corup organismul. *(la comanda – mută – a lui Caribaldi, scot cu toții un sunet la instrumente)* Acum! Bine. Dar pianul iar ne-a lăsat baltă. *(jonglerul tuşeşte)* Nici nu apucăm bine să cîntăm cîteva ritmuri, că vă apucă tusea. *(clovnului îi cade basca de pe cap)* …sau clovnului îi cade basca de pe cap. În continu îi alunecă basca de pe cap. *(către clovn)* N-ai şi tu o şapcă care să nu-ți cadă de pe cap? Cînd te uiți la el, în continuu îi alunecă basca… *(nepoata rîde; Caribaldi către jongler)* De asta rîde… *(zbiară la nepoată)* Ce faci, rîzi? *(către jongler)* Mă exaperează rîsul ăsta al nepoată-mii cînd îi cade clovnului basca de pe cap… Dacă e prea strîmtă, îi cade; dacă e prea largă, îi cade; atunci nu mai vede nimic şi gata – falsează. Imediat, falsează. Falsează şi ştiu că i-a căzut basca. *(către jongler)* Oare nu există vreo metodă să nu-i mai alunece basca? Să i-o înşurubezi în cap. Dar de, nu se poate înşuruba… *(clovnului îi alunecă basca, nepoata rîde)* Cade basca! *(clovnul îşi potriveşte basca la loc, nepoata rîde)* Îi cade basca şi nepoată-mea rîde. Cade basca – nepoată-mea rîde.

JONGLERUL
Mai întîi cade basca.

CARIBALDI
Apoi nepoată-mea rîde. *(clovnul izbucneşte în rîs)* Clovnul nu are de ce să rîdă. Nu are de ce să rîdă.

CLOVNUL
Nu are de ce să rîdă… Nu are de ce să rîdă….

JONGLERUL
(cu arcuşul îndreptat spre clovn) Clovnul nu are de ce să rîdă. Nu are de ce să rîdă.

CARIBALDI
Nu, n-are de ce. *(către nepoată)* Rîsul ăsta nu-ți stă în fire. Patru zile supă de cartofi şi-ți trece rîsul. *(scoate un ton la violoncel, apoi)* Sau iar mă apucă durerea asta reumantică cumplită cu care m-am pricopsit la Stilfser-Joch… vă amintiți de Stilfser-Joch, nu?

JONGLERUL
La Stilfser-Joch…

NEPOATA şi CLOVNUL, *împreună*
La Stilfser-Joch…

CARIBALDI
Un curent, doar un curent de aer…

CLOVNUL
Un curent de aer… *(îi cade basca, şi-o aranjează imediat la loc)*

CARIBALDI
(țipă la clovn) un curent de aer… *(către jongler)* Această durere teribilă de spate… dar nu-mi pierd controlul, nu-mi permit să mă doară în timp ce cînt. *(scoate un sunet grav, prelung)* Scade temperatura. *(către jongler)* Auziți… scade temperatura. Îmi dau seama după cum sună violoncelul că scade temperatura. Mîine, Augsburg. *(către nepoată)* Nu uita mîine, la Augsburg, e sticla încălzitoare. *(scoate un sunet grav la violoncel)* E frig la Augsburg.

JONGLERUL
Nu poate exista o bucurie mai mare decît să-ți învingi durerea cu cvintetul. *(nepoata îşi reprimă o izbucnire în rîs, clovnului îi cade basca; către Caribali)* N-ar mai fi clovn dacă din cînd în cînd, basca…

CARIBALDI
E o neruşinare să-i cadă basca din cap.

JONGLERUL
O mişcare anume a capului şi îi cade basca.

CARIBALDI
(arată cu arcuşul spre capul clovnului) Şi cade basca… cade basca… *(clovnul ține cu ambele mîini de bască, nepoata şi jonglerul rîd în hohote)* E o neruşinare. E o neruşinare.

JONGLERUL
O situație penibilă.

CARIBALDI
O neruşinare.

JONGLERUL
O obrăznicie.

CARIBALDI
(către jongler) Rîd ca să rîdă, nu rîd aşa, de ce văd. Rîd ca să rîdă, de fiecare dată cînd se întîmplă acest eveniment dezgustător. *(jonglerul rîde acum tare şi dezinhibat, de unul singur)* Nimic nu e mai abject decît rîsul fără motiv al unui om inteligent. *(clovnului îi cade basca, şi-o pune imediat la loc; toți, în afară de Caribaldi, rîd zgomotos, dar se opresc imediat; Caribaldi vrea să e ridice, se opreşte brusc din cauza durerii de spate, se aşează)*

JONGLERUL
Nu aveți voie să faceți mişcări bruşte, doar ştiți asta…

CARIBALDI
Mîine la Augsburg… *(se apucă de spate)* Mîine la Augsburg… Toată viața mea e un chin, toate închipuirile mele au fost nimicite… Şi nu ajunge! Te mai şi educă *(se uită la jongler)* te mai şi dezavuează *(se uită la clovn)* decăzut *(se uită la nepoată)* te iau peste picior *(se uită la clovn)* Înnebunesc cînd te văd cum ții basca aia cu amîndouă mîinile! *(clovnul ia mîinile de pe cap, basca îi cade; Caribaldi exclamă)* Un coşmar! Un coşmar! *(clovnul pune basca pe cap; Caribaldi se uită la ceas)* Într-o zi o să-l omor pe nepotul meu. Nepotul ăsta… *(scoate un sunet lung, ciupeşte o coardă)* Ştie că îl aşteptăm, dar nu vine. E triumful lui. *(scoate şapte tonuri puternice)* E triumful lui *(scoate un*

sunet scurt, grav, termină) Casals! Trebuie să fim atenț la oscilațiile de temperatură. *(către nepoată)* Trebuie să punem mare preț pe oscilațiile e temperatură. *(către jongler)* Este un cvintet, nu un cvartet. Nu se cheamă cvartetul păstrăvlui, ci cvintetul păstrăvului. A-i accepta fasoanele *(peste dresor)* înseamnă a-i întărîta şi pe ceilalți. *(ciupeşte la violoncel)* Omul ăste e toată ziua pe drumuri, haleşte, bea… *(exclamă)* Un secesionist! Destul am înghițit de la el! *(îi face semn clovnului să se apropie, acesta vine; îi cercetează şapca; către jongler)* Poate e doar o chestiune de material. *(îl ciocăneşte în cap)* Ce stofă e asta?

CLOVNUL
Mătase, mătase e.

CARIBALDI
(către jongler) Mătase e. E mătase. *(exclamă)* Mătase. Mătase. Nu trebuie să fie mătase. Nu e nevoie de mătase. In. In. In scrobit. *(jonglerul dă din umeri; Caribaldi către nepoată)* Nu trebuie să fie mătase. In scrobit trebuie să fie!

NEPOATA
In scrobit…

CARIBALDI
Dă încoa'! Arată! Dă' încoa! *(clovnul îi dă şapca, Caribaldi o cercetează)* Mătase. Mătase! Şapca asta e mult prea înfoiată. E mult prea înfoiată. In. In. In scrobit trebuie. Cred că o şapcă de in, de in scrobit, ți-ar ta pe cap. *(îl apucă pe clovn de cap)* Îți stă pe capul ăsta, îți rămîne pe cap dacă e de in scrobit. *(îi dă clovnului şapca înapoi; clovnul şi-o pune la loc pe cap)* O şapcă de in, evident. *(clovnul se depărtează mergînd cu spatele)* O şapcă de in, de in scrobit. *(clovnul se aşează)* Mîine la Augsburg, la Augsburg, mîine, in scrobit. *(către nepoată)* Şapca scrobită, mîine, la Augsburg, copilă. La Augsburg. *(clovnul îşi pierde şapca, Caribaldi țipă)* Pune şapca! Pune şapca! *(clovnul pune şapca; Caribaldi, către jongler)* O nebunie! O marotă! Mă bagă în boală!

JONGLERUL
(repetă) Vă bagă în boală…

CARIBALDI
Mă bagă în boală! *(se apucă de spate)* Totul este împotriva repetiției, împotriva mea. *(exclamă)* Toți sînteți împotriva mea. Ar trebui să vă dau dracului pe toți! *(se ia de şolduri)* Cu cît mergem mai spre nord, cu atît mai rău mă doare. *(către jongler)* Oare or avea în Augsburg vreun doctor, un specialist în reumatism, or avea ăştia aşa ceva în fundătura aia îngrozitoare, în cloaca aia? *(către nepoată)* Trebuie neapărat să mă freci astăzi cu alifie, ştii, aşa, frumos, de jos în sus, încet, de jos în sus. Şi scutură alifia înainte, pricepi?

JONGLERUL
(către nepoată) Alifia pentru dureri de spate trebuie bine scuturată.

CARIBALDI
Scuturată, bine scuturată, înțelegi?

JONGLERUL
(către Caribaldi) Alifia pentru reumatism trebuie bine scuturată.

CARIBALDI
(către jongler) Sau mai bine să-l las pe nepotul meu să mă frece… podul palmei lui imense îmi face bine. *(către nepoată)* Mîinile tale înt ca nişte oscioare de găină! Mai bine lasă. *(către jongler)* Podul palmelor uriaşe ale nepotului meu… *(clovnul scoate acuma mai multe sunete lungi şi grave la contrabas; Caribaldi către jongler)* Pentru frecat, e bun nepotul meu, altfel nu e bun de nimic. *(nepoata scoate, în acelaşi timp cu clovnul, mai multe tonuri; Caribaldi către jongler)* Podul cărnos al palmelor acestui om oropsit, care are obiceiul e a mînca ridichi uriaşe la pian, la pianul deschis… *(jonglerul cîntă cîteva tonuri la vioară, în timp ce ceilalți încă nu au terminat de cîntat; Caribaldi, brusc)* Nu pot să suport pianul ăsta dezacordat şi putoarea asta îngrozitoare de ridiche… *(încetează toți să cînte)* Corzi! Corzi! *(exclamă)* Oare or avea ăştia în Augsburg vreun acordor pentru pian? Să-l aşezi pe omul ăsta fără ureche muzicală la pian aşa, pentru că e obligat… *(către jongler)* Să foloseşti pianul ca masă de birt, ca mobilă pentru mîncare, pentru îngurgitarea continuă a ridichiilor… *(scoate un sunet grav, lung; către jngler)* Şi experimentatorul este un geniu. E o obişnuință amenințătoare. *(scoate un sunet lung, grav)* Tot timpul acest miros exasperant, îngrozitor de ridiche. Totul miroase a ridiche.

JONGLERUL
A ridiche…

CLOVNUL şi NEPOATA
A ridiche…

CARIBALDI
(scoate un sunet grav) E un animal, e un animal din flori, dacă e să vorbim de relații de familie. E şi ăsta un indiciu. L-am crescut. L-am scos de la penitenciar şi l-am crescut. *(către jongler)* Primul lucru la care se gîndeşte e să-şi facă rost de ridichi.

JONGLERUL
Cantitățile astea de ridichi pe care le îngurgitează…

CARIBALDI
Ridiche! *(clovnul şi nepoata se apucă iar de cîntat)* Ridiche cu bere. Sodomie! Sodomie! *(către jongler)* Ridiche cu bere. Sodomie! *(scoate un sunet lung, grav la violoncel pe fondul acordurilor celorlalți)* Sodomie! Sodomie! *(brusc, ciupind corzile, exclamă)* Chiar trebuie să acceptăm ca omul ăsta să ne saboteze zi de zi repetițiile? *(clovnului îi cade basca de pe cap)* Ideea e nebunia. *(clovnul îşi pune şapca la loc, şi-o ține cu ambele mîini, contrabaul între picioare; nepoata se holbează la jongler)* Ce stai şi te holbezi aşa? *(către jongler)* Copilul e fascinat de personalitatea dumneavoastră. Asta e dăunător pentru arta ei. *(către nepoată)* Să te holbezi aşa la jongler şi să laşi tot restul baltă… să uiți de disciplina pe sîrmă, dar să te holbezi la jongler… violaciuciu, da' te holbezi la jongler… nu rezolvi problema la matematică, uiți să coşi nasturii la pantaloni… un copil rău. Mîine la Augsburg o să-ți cumpăr toată literatura de groază şi la cît o să ai de învățat pe de rost, n-o să mai ai timp de jongler. *(către jongler)* Iar domnul jongler nu are nici un drept să se folosească de prostia şi naivitatea nepoatei mele. *(clovnului îi cade basca; Caribaldi, peste clovn, către jongler)* Ar trebui să-i coasem o sfoară la şapcă şi să i-o legăm sub bărbie. Aşa n-o să-i mai cadă.

JONGLERUL
Dar, domnule Caribaldi, tocmai asta îi face pe oameni să rîdă, şapca care îi cade… *(clovnul rîde, nepoata se ia după el)*

CARIBALDI
Asta e, bineînțeles, asta e. *(scoate un sunet; jonglerul tuşeşte; Caribaldi către jonler)* Malț, auziți? Malț. *(jonglerul tuşeşte)* Mîine, la Augsburg.

JONGLERUL
(către Caribaldi) E posibil un compromis.

CARIBALDI
Un compromis? Un compromis?

JONGLERUL
Ce compromis? *(clovnul scoate un sunet la contrabas, nepoata scoate un ton la violă, clovnul şi nepoata scot mai multe tonuri)* E simplu!

CARIBALDI
Simplu?

JONGLERUL
În manej, dacă are şnur…

CARIBALDI
Dacă are şnur…

JONGLERUL
Dacă chiar are un şnur cusut…

CARIBALDI
Dacă are şnur cusut…

JONGLERUL
Dacă chiar are şnur cusut, nu are voie să şi-l lege.

CARIBALDI
Şi astfel, şapca *(arată căderea)* va cădea.

JONGLERUL
Corect. Va cădea.

CLOVNUL
Va cădea?

CARIBALDI
Va cădea.

JONGLERUL
Va cădea.

CLOVNUL
Va cădea.

JONGLERUL
Dar în prezența dumneavoastră, domnule Caribaldi, va avea şnurul legat, înnodat.

CARIBALDI
Înnodat?

JONGLERUL
(arată cum se trage foara, cum se leagă) Legat. Înnodat, vedeți?

CARIBALDI
Înnodat.

CLOVNUL
Înnodat? *(nepoata pufneşte în rîs)*

JONGLERUL
Cînd evoluează, nu are şapca legată, cînd nu evoluează, cînd evoluează în fața dumneavoastră, o are legată.

CARIBALDI
Nu o are legată.

JONGLERUL
O are legată.

CARIBALDI
Nu o are legată.

JONGLERUL
O are legată. O are legată.

CARIBALDI
Legată.

JONGLERUL
Nu o are legată tocmai ca să-i cadă.

CARIBALDI
Ca să-i cadă…

CLOVNUL
Să-i cadă… *(nepoata rîde; clovnului îi cade basca din cap, şi-o pune imediat la loc; nepoatata rîde mai tare)*

CARIBALDI
(către clovn) Evident, cînd evoluezi, nu ai şapca legată, iar cînd nu evoluezi, o ai legată. *(către jongler)* O are legată cînd cîntăm cvintetul. *(către clovn)* Pe toată durata repetiției, o ai legată!

JONGLERUL
(către Caribaldi) Vedeți? E simplu! Cînd evolueaază, nu o are legată, ca să-i poată cădea. Cînd nu evoluează, are legată.

CARIBALDI
(către jongler, brusc) Nu pot să suport cînd îi cade basca de pe cap. *(către clovn)* Cînd nu evoluezi, ți-o legi!

JONGLERUL
(se bagă în vorbă) Nu ți-o legi ca să cadă.

CARIBALDI
Ca să cadă, ți-o legi.

JONGLERUL
Nu ți-o legi

CARIBALDI
Nu ți-o legi, evident. Ți-o legi doar cînd nu evoluezi. *(către clovn)* Mîine, la Augsburg, un şnur.

JONGLERUL
Mai bine sfoară.

CARIBALDI
Mai bine sfoară. Şi leagă-l strîns, strînge-l bine sub bărbie. *(arată cum să şi-l lege ca să nu-i mai cadă şapca)* Aşa, aşa, vezi? Strîns.

JONGLERUL
Strîns, foarte strîns.

CARIBALDI
Strîns strîns.

JONGLERUL
Strîns.

CARIBALDI
Ca să nu cumva să-ți cadă şapca.

JONGLERUL
Pe urmă nu mai rîde nimeni. Toată apariția lui e în aşa fel construită ca să-i cadă basca.

CARIBALDI
(către clovn) Ca să-ți cadă tot timpul basca, pe asta se bazează.

JONGLERUL
Şi pe faptul că el însuşi se prăvăleşte tot timpul la podea.

CARIBALDI
Se prăvăleşte, tot timpul se prăvăleşte.

JONGLERUL
E invenția dumneavoastră proprie să-i cadă basca de pe cap şi să se prăvălească pe podea.

CARIBALDI
Să se prăvălească, să-i cadă basca, să se prăvălească basca…

JONGLERUL
Ba îi cade basca, ba se prăvăleşte. E invenția dumneavoastră, domnule Caribaldi. *(nepoata scoate un sunwet lung la violă)*

CARIBALDI
E ideea mea.

JONGLERUL
Doar că e important ca basca…

CARIBALDI
Ca basca…

JONGLERUL
…să-i cadă de pe cap la momentul potrivit.

CARIBALDI
(furios, țipă la clovn) E important, ai auzit? *(clovnului îi cade basca, şi-o pune imediat pe cap şi şi-o ține cu ambele mîini; Caribaldi, cu arcuşul ridicat în aer)* E important. Important.

JONGLERUL
Important

CARIBALDI
Foarte important.

CLOVNUL
Important.

CARIBALDI
(acultă violoncelul, scoate un sunet lung, încet) Casals nu s-a mai întor niciodată în Spania. *(către jongler)* Niciodată, înțelegeți? Niciodată. *(scoate un sunet lung, încet; către nepoată)* Şi tu? Ți-ai acordat instrumentul? E acordat? Tocmai pentru că n-ai ureche muzicală… *(nepoata ia la rînd toate corzile violei; Caribaldi către clovn)* Şi tu? Ce te tot foieşti aşa şi nu-ți acordezi instrumentul? *(țipă la toți)* Cacofonie. Viola1 Viola da braccio. *(încearcă să acordeze viola)*

JONGLERUL
E de la ramă…

CARIBALDI
Bineînțeles că e de la ramă. *(ciupeşte viola, i-o dă nepoatei înapoi)* Zi de zi vă verific instrumentele. Nimeni nu ştie să-şi acordeze instrumentul. Cum ar putea să o facă, dacă e imposibil să vă desvăț să scoateți limba? Mîine, la Augsburg, două cutii de sacîz.

JONGLERUL
Şi alifie.

CARIBALDI
Alifie. *(către nepoată)* Cu tine o să mă duc la Lech şi o să te arunc de trei sute de ori de pe pod. Trebuie să-ți spui "trebuie să-mi acordez singură instrumentul". Desigur, există mizicieni, chiar muzicieni de orchestră, ba chiar unii din orchestre filarmonice, care nu-şi pot acorda singuri instrumentul. Doar îşi închipuie că pot. *(nepoata cîntă mai multe tonuri la violă, Caribaldi, către jongler)* Dinclo de faptul că sînt slabi de înger, aceşti aşa-numiți filarmonicieni mai sînt şi slabi de ureche. Orchestre întregi suferă de asta. *(se aude venind dresorul; clovnului îi cade basca, şi-o pune imediat la loc)* Paşii ăştia arată că e beat. *(mai tare)* Că acest om e beat. *(intră dresorul)*

JONGLERUL
(către Caribaldi, în timp ce dresorul îşi face apariția) E o călătorie nefericită, la Augsburg.

CARIBALDI
La Augsburg. Mîine, Augsburg. *(către jongler, peste dresorul rămas în uşă)* Un nepot beat care confundă pianul cu o masă de bodegă… *(către dresor)* Beat! Duhneşti de parcă ți-ar putrezi ridichiile în gură. *(către jongler)* Omul ăsta nu mai apare decît beat. Îşi protejază rănile. Nimic nu urăşte pe lumea asta mai mult decît cvintetul. E posedat de brutalitate. *(dresorul ia de pe pian o ridiche mare, se duce cu ea spre Caribaldi; Caribaldi îl împinge cu arcuşul)* Un om respingătr în rolul unui om respingător. *(către nepoată)* Sîntem înrudiți cu respingătorul, înfrățiți şi încuscriți. *(către jongler)* Să faci dintr-o bestie un om, un artist, ba chiar un muzician… *(de acum, toți ciupesc din ce în ce mai nervos la instrumente, mai ales jonglerul. Caribaldi se uită în jur)* De parcă ar fi posibil să repetăm. *(exclamă)* Repetiția este imposibilă. *(îi strigă jonglerului în față)* Omul ăsta a devenit imposibil. Omul ăsta, din nou… *(dresorul merge la pian, loveşte clapele cu mîna bandajată)* Nesimțirea e la pian. Demolatorul de artă! *(către jongler)* Demolatorul de artă!

JONGLERUL
Demolatorul de artă! *(clovnului îi alunecă basca peste față, rămîne cu basca căzută)*

CARIBALDI
Demolatorul de artă *(dresorul loveşte clapele cu mîna bandajată)* care demolează arta. *(exclamă)* Abjectul la pian. *(către jongler)* E omenesc, vedeți? E omenesc. *(dresorul loveşte de duă ori clapele cu mîna bandajată; Caribaldi, patetic, către jongler)* Zeci de ani, sute de ani se năruie în felul ăsta. Demolatorul de artă.

JONGLERUL
Demolatorul de artă.

CARIBALDI
Bestiile dărîmă nimicesc arta, ascultați cum se năruie arta… *(dresorul loveşte de cîteva ori clapele cu mîna bandajată)* Trebuia să fi ştiut că e vorba de un animal. *(dresorul loveşte de cîteva ori, din ce în ce*

mai puternic, clapele cu mîna bandajată; în fine, se aruncă cu umărul pe pian; nepoata scoate cîteva sunete la violă; clovnul ciupeşte contrabasul)

JONGLERUL
Fără îndoială, o obrăznicie. O obrăznicie, fără îndoială. *(dresorul izbeşte cu ambele mîini pianul, clovnului îi cade basca de pe cap; nepoata cîntă două tonuri la violă)*

CARIBALDI
Copilul nu înțelege ce se cîntă aici. *(către dresor)* Vedeți, nepoată-mea!

JONGLERUL
Un copil cuminte. *(dresorul izbeşte iar clapele, jonglerul exclamă)* O scenă exasperantă, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
O scenă exasperantă.

JONGLERUL
Asta e situațiunea…

CARIBALDI
Degeaba. Iar totul degeaba. *(ca şi cum ar fi extenuat, scoate un sunet lung la violoncel; nepoata îl acompaniază la violă; Caribaldi, brusc, către dresor)* Afară! Afară! Trebuie să iasă afară! *(şi mai tare)* Afară cu animalul! *(jonglerul se ridică)* Pleacă! Pleacă! Afară cu omul ăsta. Afară cu animalul ăsta! *(dresorului îi cade capul pe taste, brațele îi alunecă; Caribaldi zbiară)* Ieşi! Ieşi! Ieşi! *(vrea să se ridice, nu poate, se aşează din nou; nepata ciupeşte viola)* Afară cu animalul! Afară cu animalul!

JONGLERUL
(face un pas în spate) Sigur, domnule Caribaldi. *(către dresor, pe care îl ia de păr; se întoarce după clovn; clovnului îi cade basca, şi-o pune imediat la loc; se ridică, împreună cu jonglerul îl ridică pe dresorul beat)* Nu se mai ține pe picioare, domnule Caribaldi.

CARIBALDI
(după o pauză) Afară! Afară cu el!

JONGLERUL
Viața înseamnă a ucide întrebările.

CARIBALDI
(respins de dresor, de toți) Afară! Afară! *(nepoatei îi cade viola; jonglerul şi clovnul se apropie cu dresoruli; Caribaldi, după pauză, către nepoată)* Vezi? Auzi? Vezi? *(Nepoata iese disperată dar fără grai după ceilalți. Caribaldi se ridică încet, sprijină violoncelul de perete, începe să strîngă la perete şi la colțuri portative, instrumente, fotolii – brusc, din ce în ce mai repede, din ce în ce mai smucit; după ce strînge totul, se prăbuşeşte în fotoliu, îşi lasă capul pe spate, spune)* Mîine, Augsburg *(deschide radioul. Cvintetul Păstrăvului. Cinci ritmuri.)*

-sfîrşit-